

Θεωρητικό φύλλο εργασίας

Τα όρια της συμπερίληψης

Κορμός της ενότητας /Ο

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Αναπηρία του 2006 δεν αναφέρει την υποχρέωση να συμπεριλαμβάνονται όλα τα παιδιά με αναπηρίες. Επιπλέον, δεν αποτελεί νομοθετικό πλαίσιο το οποίο υποχρεώνει τα υπογράφοντα κράτη να το εφαρμόσουν.

Υποστηρίζει απλώς την παροχή "εύλογων μέσων", πράγμα που σημαίνει ότι είναι αποδεκτό ότι η ένταξη έχει όρια όταν τα μέσα που πρέπει να εφαρμοστούν για να συμπεριληφθούν είναι "παράλογα"

Η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών δεν ορίζει ή ταξινομεί αυτά τα "εύλογα μέσα". Επομένως, είναι απαραίτητο να ερμηνευθεί το νόημα.

Βασιζόμενοι πάντοτε στους ηθικούς προβληματισμούς που αποτελούν τη βάση των συστάσεων του ΟΗΕ, μπορεί να θεωρηθεί ότι η συνεκπαίδευση δεν είναι επιθυμητή όταν:

- προκαλεί πόνο στο παιδί στο οποίο το σχολείο δεν μπορεί να ανταποκριθεί, παρά μια άσπογη οργάνωση. Η αναγκαστική ένταξη θα ήταν ανήθικη στην περίπτωση αυτή.
- το μειονέκτημα είναι τέτοιο ώστε ένας ειδικός εξοπλισμός είναι απαραίτητος και μπορεί να βρεθεί μόνο σε εξειδικευμένες εγκαταστάσεις

Παρά τους περιορισμούς αυτούς, τους οποίους μόνο οι επιστημονικές εξελίξεις μπορούν να αντιστρέψουν, το εύρος της ένταξης είναι σε μεγάλο βαθμό ανοικτό για τα περισσότερα παιδιά με αναπηρίες ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Στην πράξη, ωστόσο, υπάρχουν ακόμη πολλά εμπόδια που περιορίζουν τους στόχους της ένταξης. Για παράδειγμα, στην ομάδα που συνιστούν οι χώρες εταιρικής σχέσης, βρίσκουμε συχνά:

- ανεπαρκή συνειδητοποίηση της αναπηρίας του εκπαιδευτικού προσωπικού και της διοίκησης. Εφόσον η άποψη για την αναπηρία δεν έχει αλλάξει και η έννοια της παιδείας δεν έχει εισαχθεί στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και των στελεχών, η τάση δημιουργίας εξειδικευμένων δομών για την αντιμετώπιση ορισμένων μορφών αναπηρίας, κυρίως νοητικής, θα είναι μια βραχυπρόθεσμη λύση ευκολίας που μας απομακρύνει από τους στόχους ένταξης. Σε μακροπρόθεσμη προοπτική, αυτή η επιλογή είναι μια κακή διαχείριση, τόσο οικονομική όσο και κοινωνική, επειδή διακινδυνεύει την αποκοινωνικοποίηση του ατόμου και την υψηλή πιθανότητα της υποστήριξής του από την κοινωνία για όλη του τη ζωή.

- ανεπαρκή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών οι οποίοι, παρά την έντονη συμμετοχή τους, βρίσκονται άοπλοι ενόψει της εκπαιδευτικής πρόκλησης που τους παρουσιάζεται.

- διαχωρισμός όσων παρεμβαίνουν πράγμα επιζήμιο για την αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών δράσεων, ενώ τα μέσα που εφαρμόζονται είναι συχνά σημαντικά.

Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες η πορεία της ένταξης παραμένει μακρά. Θα περάσει απαραίτητως από τη συζήτηση για την αποϊδρυματοποίηση, δηλαδή την (σχεδόν πλήρη) κατάργηση εξειδικευμένων δομών. Το παράδειγμα της Ιταλίας είναι διδακτικό και κατέστησε δυνατή την σημαντική πρόοδο των στόχων της ένταξης. Είναι, λοιπόν, δυνατό να φέρουμε το μέτρο της συμπερίληψης σε αυτό το όριο.

Για να επιτευχθεί αυτό, απαιτείται μια ισχυρή πολιτική βούληση, η οποία αντιμετωπίζει με ολοκληρωμένο τρόπο το πρόβλημα της αποϊδρυματοποίησης. Δεν αρκεί να κάνουμε νόμους αν δεν γίνονται σεβαστοί και αν οι στόχοι δεν είναι σαφώς κατανοητοί από αυτούς που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή τους.

Μακροπρόθεσμα, τα κράτη έχουν να κερδίσουν τα πάντα, προωθώντας στην πορεία ένταξης τη μόνη επιλογή που στοχεύει στην κοινωνικοποίηση των ατόμων και την αυτονομία του